



Rapport

Urban sports- beoefenaars

Een kwalitatief onderzoek naar
motivaties voor deelname

Urban sports-beoefenaars

Een kwalitatief onderzoek naar motivaties voor
deelname

Met steun van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Mulier Instituut

Laura Vossen
Laura van der Meijde

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 10 april 2024
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Urban sports-beoefenaars

Samenvatting	5
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doelstelling	9
1.3 Vraagstelling	9
2 Wat we al weten	11
2.1 Urban sports-deelname	11
2.2 Motivaties	11
2.3 3x3-basketbal en skateboarden	12
3 Aanpak	14
3.1 Hoofdvraag en deelvragen	14
3.2 Interviews	14
3.3 Deelnemers	15
4 Motivaties voor deelname aan urban sports	18
4.1 Aanleiding om te beginnen	18
4.2 Wat maakt skaten/3x3-basketbal (blijvend) aantrekkelijk?	20
5 Drempels voor deelname	26
5.1 Ervaren belemmeringen van skaters en 3x3-basketballers	26
5.2 Redenen om te stoppen met skaten/3x3-basketballen	28
6 Urban versus traditioneel	30
6.1 Hoe verschillen urban sports van traditionele sporten?	30
6.2 Zelfbeeld van urban sports-beoefenaars	33
7 Sportificatie	35
7.1 Toegenomen populariteit en formalisering	35
7.2 Commercialisering en veranderend beeld van skaten/basketbal	36
8 Conclusies & reflectie	39
8.1 Conclusies	39
8.2 Representativiteit van de respondenten	41
8.3 Implicaties voor beleid	42
Bronnen	45

Urban sports-beoefenaars

Inleiding

Dit onderzoek schetst een beeld van de motivaties van jonge skateboarders en 3x3-basketballers om hun sport te beoefenen. Ook laten we zien hoe beoefenaars van beide urban sporten zich verhouden tot andere (traditionele) sporten.

Voor dit onderzoek interviewden we twaalf skateboarders en twaalf 3x3-basketballers. Zij beoefenen hun urban sport zeer frequent.

Conclusies

Waarom beginnen met urban sports?

De belangrijkste aanleiding om te beginnen met urban sports is via familie of vrienden. Ook speelt het zien van anderen een rol, op sociale media, tijdens wedstrijden of op straat. Bewondering voor vaardigheden van anderen motiveert skateboarders om te gaan sporten. Basketballers voelen zich aangetrokken tot de basketbalcultuur.

Wat maakt urban sports aantrekkelijk?

Vijf elementen maken urban sports voor beoefenaars (blijvend) aantrekkelijk:

- het laagdrempelige en vrije karakter van de sporten;
- sociale media;
- de sfeer tijdens het sporten, waar de behulpzaamheid van mede-beoefenaars en wederzijds respect een belangrijk onderdeel van is;
- regie over zelfverbetering en groei;
- jezelf kunnen uiten.

Belemmeringen voor urban sporters

Sommige beoefenaars van skaten en 3x3-basketbal ervaren ook belemmeringen om te (gaan) sporten. In sommige gevallen staan deze haaks op wat hen motiveert:

- Ondanks dat ze de sfeer tijdens het sporten als open ervaren, blijkt het voor sommigen moeilijk om écht onderdeel te worden van de groep.
- Ondanks dat beoefenaars elkaar aanmoedigen, helpen en respecteren, heerst er onzekerheid over of ze wel goed genoeg zijn.

Mening over ontwikkelingen

Over ontwikkelingen die gepaard gaan met sportificatie, zoals formalisering en commercialisering, zijn beoefenaars verdeeld. 3x3-basketballers zien vooral veel voordelen, zoals dat er hierdoor meer erkenning komt voor hun sport. Skaters zien ook nadelen: de opname van skaten in de Olympische Spelen staat volgens sommigen haaks op het 'echte' skaten.

Bestaat dé urban sporter?

Urban sports-beoefenaars zien gelijkenissen tussen mede-beoefenaars en beoefenaars van andere urban sporten. Toch voelen sommigen zich niet aangesproken door de term 'urban sporter'. De sporten zijn volgens hen te verschillend om over één kam te scheren.

Voelen urban sporters zich thuis bij sportverenigingen?

Enkele skaters die deelnamen aan dit onderzoek, voelden zich niet thuis bij eerdere sportverenigingen. Voor 3x3-basketballers, die allemaal hebben deelgenomen aan de 'reguliere' vorm van hun sport en dat vaak nog steeds doen, geldt dat minder.

Implicaties voor beleid

We formuleren vier implicaties voor beleid:

- Wees je bewust van de verschillen tussen urban sporten. Dit onderzoek laat zien dat motivaties om te sporten deels overlappen, maar ook kunnen verschillen tussen verschillende vormen van urban sports.
- Wees voorzichtig met de aanname dat urban sporters sportverlaters zijn. Niet elke urban sporter zet zich af tegen traditionele sporten en hun sportverenigingen.
- Urban sports zijn mogelijk niet zo inclusief als het lijkt. Dit onderzoek geeft aanleiding om te vermoeden dat minderheidsgroepen minder toegang hebben tot het speelveld van de urban sports-beoefenaar.
- Wees je bewust van negatieve beeldvorming bij de term 'urban sports'. De term heeft voor sommige beoefenaars een negatieve lading. Niet iedereen voelt zich er bovendien door aangesproken.



Inleiding

Dit kwalitatieve onderzoek geeft inzicht in de motivaties van urban sporters om hun sport te beoefenen. In dit hoofdstuk gaan we in op de aanleiding, doelstelling en vraagstelling van dit onderzoek.

1.1 Aanleiding

Sport in de openbare ruimte

De openbare ruimte is in toenemende mate een belangrijke plek om te sporten en bewegen. Dit valt te verklaren doordat mensen steeds vaker zelf willen bepalen wanneer, waar en met wie zij sporten, zonder verbonden te zijn aan vaste trainingstijden (Van den Dool, 2016). De openbare ruimte is hiervoor zeer geschikt.

Ongeorganiseerde sporten, zoals hardlopen en fietsen, groeien de afgelopen jaren dan ook in deelnemers (Prins et al., 2021). Ook *urban sports*, die bijzonder geschikt zijn om te beoefenen op straat, lijken populair (Van der Meijde & Pulles, 2023).

Wat zijn urban sports?

Urban sports is een verzamelnaam voor een breed palet aan sportieve activiteiten. Voorbeelden zijn skaten, freerunnen, calisthenics, straatvoetbal, 3x3-basketbal en diverse vormen van dans.

Volgens een eerdere verkenning van het Mulier Instituut, zijn de sporten te herkennen aan vier eigenschappen (Van der Meijde, Bronkhorst & Pulles, 2023):

1. Ze worden vooral beoefend door jongeren.
2. Ze vinden veelal plaats in de stedelijke openbare ruimte.
3. Ze zijn ingebed in de 'urban culture' en bevatten hierdoor creatieve en/of artistieke elementen.
4. Die elementen worden getoond op straat en/of via sociale media, mogelijk in de vorm van battles.

Beleid over urban sports

Een derde van de gemeenten had in 2022 beleid gericht op urban sports. In nog eens een derde van de gemeenten was urban sports-beleid nog in ontwikkeling óf waren er plannen om dit op te zetten (VSG, 2022).

Veel beleidsmakers zien urban sports als een kansrijk middel om kinderen en jongeren in beweging te brengen (Van Bommel, 2021). De veronderstelling is dat urban sports een 'oplossing' kunnen bieden voor diegenen die stoppen met (andere) traditionele sporten of hier nooit mee begonnen zijn. Bijvoorbeeld omdat zij zich niet aangetrokken voelen tot het georganiseerde verenigingsleven, waar zij 'vastzitten' aan regels en verplichtingen.

Beleidsmakers zien daarom voordelen van inzetten op urban sports in de eigen gemeente, maar het ontbreekt meestal aan een onderbouwing van hun aannames. Zij missen kennis over de achtergronden en motivaties van urban sporters om hun sport te beoefenen. Zijn beoefenaars inderdaad diegenen die niet (meer) deelnemen aan traditionele sporten, zoals dit in de praktijk veelal wordt aangenomen? En zo ja, wat maakt dan dat urban sports hen wel aanspreken?

Onderzoek

Inzicht in deze vraagstukken helpt om beter te begrijpen wie de urban sporter is en wie beleidsmakers daadwerkelijk 'bedienen' met hun beleid. Een scherper beeld van de doelgroep maakt het bovendien mogelijk om beleid gericht te ontwikkelen en uit te voeren.

Dit kwalitatieve onderzoek schetst daarom een beeld van de sportmotivaties van twee typen urban sporters: skateboarders en 3x3-basketballers. We geven inzicht in waarom zij zich aangetrokken voelen tot hun urban sport, wat hen motiveert om hun sport te blijven beoefenen en hoe zij zich verhouden tot traditionele, meer georganiseerde sporten.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de motivaties van urban sporters en te begrijpen hoe zij zich verhouden tot andere (traditionele) sporten.

Het uiteindelijke doel is om beleidsmakers meer inzicht te verschaffen in wie de urban sporters zijn en wat deze sporten aantrekkelijk maakt, zodat zij urban sports-beleid beter kunnen richten op doelgroepen.

1.3 Vraagstelling

In dit onderzoek staan de volgende twee hoofdvragen centraal:

Wat motiveert urban sporters om hun sport te beoefenen?

Hoe verhouden urban sporters zich tot andere (traditionelere) sporten en hun beoefenaars?



Leeswijzer

In hoofdstuk 2 laten we zien wat we al weten over urban sports-beoefenaars en hun motivaties voor deelname. In hoofdstuk 3 beschrijven we hoe we dit onderzoek hebben aangepakt.

Hoofdstuk 4 en 5 bevatten de resultaten over de motivaties en drempels die beoefenaars ervaren. In hoofdstuk 6 beschrijven we hoe urban sports volgens respondenten verschilt van traditionele, georganiseerde sporten. In hoofdstuk 7 belichten we hoe respondenten zich verhouden tot sportificatie.

Tot slot geven we conclusies in hoofdstuk 8.

Wat we al weten

In dit hoofdstuk schetsen we wat we al weten over urban sports-deelname en motivaties om te gaan sporten. Ook lichten we kort toe wat 3x3-basketbal en skateboarden zijn.

2.1 Urban sports-deelname

Uit het Nationaal Sportonderzoek (NSO) van 2022 blijkt dat 15 procent van de volwassen Nederlandse bevolking (16 t/m 79 jaar) weleens één of meerdere vormen van urban sports beoefent (Van der Meijde & Pulles, 2023). Het gaat hier om minstens één keer per jaar. Ruim de helft (57%) van de Nederlanders die weleens urban sports beoefenen, is ook lid van een sportvereniging.

Urban sports worden vaker beoefend door mannen en urban sports-deelname concentreert zich vooral in de jongere leeftijdscategorieën. 44 procent van de 16-19-jarigen beoefende een vorm van urban sports. Van de 20-34-jarigen is dat bijna één derde en van de 35-54-jarigen slechts één op de tien.

Skaten, skeeleren en inline skaten, en panna-/straatvoetbal zijn het populairst. Bij de jongste leeftijdscategorie (16-19 jaar) is skateboarden het populairst, gevolgd door streetdance.

2.2 Motivaties

In deze paragraaf vertellen we meer over wat we al weten over de redenen voor jongeren om te gaan sporten. Ook laten we zien welke kennis er al is over de motivaties van urban sporters om hun sport te beoefenen.

Beweegredenen voor jongeren om te gaan sporten

Uit het NSO 2016 blijkt dat motivaties voor jongeren om te gaan sporten meer te maken hebben met het verbeteren van eigen prestaties dan voor andere leeftijdsgroepen (Visser, Duijf & Van den Dool, 2016). Zo geeft bijna drie kwart (71%) van de 16-20-jarigen aan dat zij sporten om sterker, gespierder of leniger te worden en sport één op de drie om mee te kunnen doen aan wedstrijden.

Ook sporten jongeren meer dan andere groepen om de gezelligheid (50%) en om nieuwe mensen te ontmoeten (29%). Wanneer mensen ouder worden, wordt sporten om te presteren minder belangrijk. Gezondheidsmotieven, zoals sporten voor het verbeteren van de conditie, nemen dan juist iets toe.

Motivaties voor deelname aan urban sports

Er is relatief weinig onderzoek gedaan naar de leefwerelden, achtergronden en motivaties van urban sports-beoefenaars. Eén van de studies die een eerste beeld schetsen, is een onderzoek van de gemeente Rotterdam (Bruggeling & Van Batenburg-Eddes, 2020).

Daaruit blijkt dat voor veel beoefenaars het ongeorganiseerde karakter de belangrijkste reden is voor deelname. Het gaat hierbij om kunnen sporten zonder verplichtingen, waarbij beoefenaars vrij zijn om te bepalen hoe ze de sport beoefenen. Daarnaast zijn sporten met vrienden en sporten in de buitenlucht belangrijke redenen. Het is een manier voor ze om hun hoofd leeg te maken en het dient daarbij als uitlaatklep.

Uit In een recenter onderzoek van het Mulier Instituut blijkt dat freerunners vooral plezier halen uit (nieuwe) vaardigheden leren, sociaal contact en vrijheid (Van Suijlekom, Westerbroek & Dijkshoorn, 2024). Freerunners vinden het vooral leuk om zelf sportieve vaardigheden te bedenken en creatief bezig te zijn in een omgeving zonder strakke (spel)regels.

Ook weten we dat de urban sports-gemeenschap, ofwel de *community*, en het leefstijl-aspect een motivatie kunnen zijn voor beoefenaars om te gaan sporten (Bruggeling & Van Batenburg-Eddes, 2020). Vanwege een gedeelde passie voelen urban sporters zich verbonden met elkaar. Dit wordt versterkt doordat beoefenaars elkaar helpen bij het ontwikkelen van hun vaardigheden. Mede-beoefenaars zijn soms elkaars rolmodellen.

Ondanks dit vrije karakter en deze behulpzaamheid zijn urban sporters wel degelijk competitief (Lucassen & Wisse, 2011). Via *battles* laten ze aan elkaar zien wat ze kunnen, verleggen ze persoonlijke grenzen en verdienen ze respect van anderen. Naast de fysieke *battles*, die ook dienen als ontmoetingsplaats (Donker, 2009), gebruiken ze sociale media veelal om prestaties te laten zien.

2.3 3x3-basketbal en skateboarden

Enigszins tegenstrijdig aan hun vrije, ongeorganiseerde karakter, zien we dat veel urban sporten de afgelopen jaren onderhevig zijn aan sportificatie. Sportificatie is het proces van waarbij sport-achtige vrijetijdsbeoefening uitgroeit tot een volwaardige 'erkende' sport (Van Bottenburg, 2004).

Sinds 2020 is zowel skaten als 3x3-basketbal onderdeel geworden van de Olympische Spelen. Ook verenigen urban sporters zich steeds vaker in verschillende vormen. Zo is er nu ook de start-up-sportbond Skateboard Federatie Nederland (SFN). Skaten kun je bovendien niet meer alleen leren op straat, maar ook in de skate-les die steeds meer op indoor skateparken wordt aangeboden.

Hieronder lichten we kort toe wat 3x3-basketbal en skaten inhouden.

3x3-basketbal

3x3-basketbal is een variant op het traditionele vijf-tegen-vijf-basketbal. De georganiseerde vorm van drie tegen drie, die informeel en laagdrempelig al langer op straat werd gespeeld, is 3x3 geworden. Sinds 2010 heeft de internationale basketbalfederatie (FIBA) 3x3-basketbal erkend als officiële competitiesport.

3x3-basketbal wordt in toernooivorm gespeeld. Naast een ontmoetingsplek bieden deze toernooien ruimte voor andere aspecten van 'urban culture', zoals muziek en dans. In het kader hieronder laten we zien wat de spelregels zijn van 3x3-basketbal en hoe deze verschillen van regulier basketbal.



Spelregels 3x3-basketbal (3x3 Unites, 2024)

- In het veld spelen er drie spelers per team in plaats van vijf.
- Er wordt gespeeld met één basket op een half basketbalveld.
- Er is geen driepunterlijn, maar een tweepunterlijn. Buiten de lijn scoor je twee punten en binnen de lijn één punt.
- Een wedstrijd duurt 10 minuten of eindigt wanneer een team 21 punten heeft gescoord. Haalt niemand binnen 10 minuten de 21 punten, dan wint het team met de meeste punten.
- Spelers hebben 12 seconden de tijd om te scoren of een scoringspoging te doen in plaats van 24 seconden. Dit noemen we de shotklok.
- Er wordt gespeeld met een bal die het formaat van een vrouwenbal heeft en het gewicht van een mannenbal.
- In tegenstelling tot regulier basketbal kent 3x3 alleen teamfouten en geen persoonlijke fouten.

Skateboarden

Skateboarden is eind jaren zestig in de Verenigde Staten ontstaan en komt voort uit golfsurfen. Er zijn verschillende vormen van skateboarden.

- Zo is er *park-skaten*, waarbij je op een daarvoor aangelegd indoor/outdoor skatepark skatet. Hierbij gaat het vaak om *transition skateboarding*, bijvoorbeeld op een half-pipe of bowl.
- Bij *street-skaten* maak je daarentegen gebruik van obstakels in de openbare ruimte, zoals stoepranden en relingen (Waterman, Thomassen, & Giebels, 2018).
- Bij freestyle skaten gaat het om het beheersen van technisch ingewikkelde truckjes en deze, al dan niet op muziek, op een mooie manier in elkaar laten overlopen.
- Surfskaten simuleert de beweging, gevoel en flow van surfen en wordt gedaan met een surfskateboard.

Naast de verschillende vormen worden er namelijk ook verschillende boards gebruikt: een 'klassiek' skateboard voor tricks, een cruiser en een longboard voor langere afstanden.

Aanpak

Voor dit onderzoek hebben we interviews gehouden met jonge skateboarders en 3x3-basketballers. In dit hoofdstuk beschrijven we de methode die we hebben toegepast om onze onderzoeksvragen te beantwoorden.

3.1 Hoofdvraag en deelvragen

In dit onderzoek staan twee hoofdvragen centraal:

- 'Wat motiveert urban sporters om hun sport te beoefenen?'
- 'Hoe verhouden urban sporters zich tot andere (traditionele) sporten en haar beoefenaars?'

Om de twee hoofdvragen te beantwoorden, hebben we zes deelvragen geformuleerd:

- Waarom zijn beoefenaars begonnen met urban sports?
- Hoe beoefenen urban sporters hun sport?
- Wat maakt urban sports aantrekkelijk voor beoefenaars?
- Hoe zien urban sporters zichzelf?
- Hoe kijken urban sporters naar andere (traditionele) sporten en verenigingen?
- Wat vinden beoefenaars van de formalisering van urban sports?

Om deze vragen te beantwoorden hebben we een-op-een-interviews gevoerd met beoefenaars van twee typen urban sports: skateboarden en 3x3-basketbal.

3.2 Interviews

Voor dit onderzoek hebben we in totaal 24 urban sporters geïnterviewd. Hieronder beschrijven we hoe we hen hebben bereikt, hoe de interviews plaatsvonden en hoe we de data hebben geanalyseerd.

Werving

Bij de werving van respondenten richtten we ons op beoefenaars van skateboarden en 3x3-basketbal. We selecteerden deze twee sporten omdat die zowel in type activiteit als ontstaansgeschiedenis erg van elkaar verschillen. Waar 3x3-basketbal recent is ontstaan als moderne variant van traditioneel basketbal, is skaten in de jaren zestig ontstaan en niet gebaseerd op een traditionele sport (zie ook paragraaf 2.2).

Dit maakt het interessant om te achterhalen hoe beoefenaars van beide sporten zich verhouden tot traditionele sportvormen en verenigingen en hoe zij aankijken tegen de sportificatie van urban sports.

Daarnaast richtten we ons op overwegend jonge beoefenaars van 16 tot ongeveer 25 jaar oud die wonen in grootstedelijke gemeenten. Ook hadden we in de werving

specifiek aandacht voor het betrekken van meiden. De afbakening naar leeftijd was geen harde grens, omdat het vooraf lastig was om in te schatten in welke mate urban sporters bereid zouden zijn met ons in gesprek te gaan voor dit onderzoek. Eerdere ervaringen laten namelijk zien dat deze doelgroep lastig te bereiken is voor vragenlijstonderzoek.

We nodigden urban sporters mondeling uit om deel te nemen aan het onderzoek, door hen op te zoeken en aan te spreken op plekken waar zij hun sport beoefenen. Skateboarders bereikten we door indoor skatehallen te bezoeken in vier grote steden: Nijmegen, Amsterdam, Eindhoven en Utrecht.

3x3-basketballers bereikten we door hen aan te spreken tijdens een evenement: een 3x3-toernooi in Amstelveen op 26 november 2023. Ook hebben we 3x3-basketballers geworven door contact met een professional die werkt bij de organisatie 3x3 Unites¹ en een urban buurtsportcoach.

De werving vond plaats in de periode van oktober tot en met december 2023.

Dataverzameling

Voor de interviews gebruikten we een gespreksleidraad met vooraf opgestelde vragen. Deze sluiten aan bij de hoofd- en deelvragen en het doel van dit onderzoek.

De gesprekken duurden 45 minuten tot een uur en vonden plaats in de periode november 2023 t/m januari 2024. De meeste interviews vonden online plaats via Microsoft Teams; één respondent spraken we face-to-face. Voorafgaand aan de interviews hebben alle respondenten schriftelijk toestemming gegeven voor deelname aan het onderzoek.

Analyse

Alle interviews hebben we opgenomen met audioapparatuur en woordelijk uitgewerkt. De transcripten hebben we inhoudelijk gecodeerd en thematisch geanalyseerd.

Om resultaten te illustreren geven we in dit rapport enkele citaten van deelnemers. Hierbij gebruiken we pseudoniemen.

Uit de analyses bleek dat respondenten die skateboarden zelf de termen skaten en skaters gebruiken om zichzelf en hun sport te beschrijven. In het vervolg van dit rapport gebruiken we voor skateboarden daarom óók de term skaten.

3.3 Deelnemers

Aan dit onderzoek hebben twaalf skateboarders en twaalf 3x3-basketballers deelgenomen. Allemaal sporten zij minstens één keer per week. We beschrijven beide groepen respondenten.

¹ 3x3 Unites is een organisatie die zich sinds 2016 inzet om talenten te ontwikkelen, jongeren op te leiden, events te organiseren en (de) 3x3-basketbal(community) te laten groeien.

Skaters

Vrijwel alle respondenten die skateboarden, beoefenen minstens één keer per week hun sport (11). Eén respondent skatet vooral in de zomer, en in de winter nauwelijks of niet.

De beoefenaars skateboarden in verschillende vormen. De meesten doen zowel aan street-skaten als aan park-skaten (zie paragraaf 2.3). Eén respondent beoefent freestyle skaten. Weer een ander doet aan surfskaten en gebruikt hiervoor een speciaal board.

Van de skateboarders heeft er één in het verleden skateboardles gevolgd. Een enkeling doet op dit moment actief mee aan skateboardwedstrijden. De meeste skateboarders sporten samen met anderen. Vijf van de twaalf skaten daarnaast ook weleens alleen.

Vijf skaters hebben ervaring met voetbal, twee met vechtsporten en twee met hockey. Andere genoemde sporten zijn: volleybal, tennis, zwemmen, turnen, paardrijden, klimmen, breakdance en basketbal.

Vier van de twaalf skateboarders zijn vrouw. De grote meerderheid van de skaters is wit. De meeste respondenten zijn tussen de 16 en 24 jaar oud. Drie respondenten zijn iets ouder, namelijk 29, 30 en 39 jaar oud. Ze wonen allemaal in grootstedelijke gemeenten.

Sommige skaters (4) volgen een opleiding, waarvan twee hbo en twee wo. De andere acht skaters werken in uiteenlopende beroepsectoren, waaronder IT, administratie, onderwijs en zorg.

3x3-basketballers

De twaalf 3x3-basketballers dit aan dit onderzoek deelnamen, sporten één tot vier keer per week. Twee respondenten beoefenen voornamelijk 5x5-basketbal en spelen 3x3 basketbal vooral in de zomer en wanneer de groep spelers bestaat uit zes man. Twee basketballers trainen specifiek voor wedstrijden. De overige tien beoefenen hun sport meer recreatief.

Tien 3x3-basketballers zijn verbonden aan de organisatie 3x3 Unites. Zij hebben een 'Leader Course' gevolgd en zijn 'leader'. Tijdens de Leader Course ontwikkelden zij zich op sociaal en persoonlijk vlak en zetten zij zich in om een basketbal community te laten groeien in hun wijk, bijvoorbeeld door toernooien te organiseren. Veel van hen zijn nog steeds actief binnen 3x3 Unites.

Acht 3x3-basketballers zijn verbonden aan een basketbalclub. Eén van hen volgde de topsportopleiding voor regulier basketbal. Iets meer dan de helft van de respondenten (7) geeft aan weleens mee te doen aan een 3x3-wedstrijd/-toernooi of heeft dit in het verleden gedaan.

Alle 3x3-basketballers hebben ook ervaring met regulier basketbal. Verder hebben acht 3x3-basketballers vroeger gevoetbald. Andere genoemde sporten zijn volleybal (n=1) en judo (n=1).

Een van de 3x3-basketballers is vrouw. Respondenten zijn tussen de 16 en 24 jaar, met als uitzondering iemand van 31 jaar oud. Net als de skateboarders wonen zij allemaal in grootstedelijke gemeenten.

Negen respondenten volgen een opleiding, waarvan twee vmbo, twee mbo, één hbo en vier wo. Drie respondenten hebben een betaalde baan. In tegenstelling tot de skaters is de minderheid van de basketballers wit. Respondenten hebben verschillende achtergronden. Drie zijn er geboren in een ander land dan Nederland, namelijk in Griekenland, Guinea en Eritrea.

Motivaties voor deelname aan urban sports

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe en waarom respondenten zijn begonnen met hun urban sport. Ook beschrijven we wat het skaten en basketballen voor hen (blijvend) aantrekkelijk maakt.

4.1 Aanleiding om te beginnen

Voor zowel skaters als 3x3-basketballers blijkt dat familie en/of vrienden een belangrijke rol speelden in het beginnen met hun sport. Daarnaast is anderen zien skaten of 3x3-basketballen, online of op straat, aanleiding om te starten. Ook gaven meerdere respondenten aan te zijn begonnen in de coronaperiode.

Geen enkele skater is begonnen met skaten met als doel om te sporten. Bij 3x3-basketballers is dit wel het geval. Voor hen had beginnen met basketballen soms ook te maken met andere sportervaringen: andere sporten vonden ze minder leuk of ze voelden zich er niet (meer) op hun plek, waardoor ze opzoek gingen naar een andere sport.

Via familie en/of vrienden

Vooral voor 3x3-basketballers (7) speelden ouders een (grote) rol in het beginnen met basketbal. Zo benoemt één 3x3-basketballer dat zijn moeder zei: **'weet wel dat voetbal buiten is, ook wanneer het regent'**, waarna de respondent koos voor basketbal. Van twee respondenten hebben de vaders vroeger zelf gebasketbald. Bij drie respondenten was hun lengte een reden dat ouders ze aanspoorden om te gaan basketballen.

Enkele skaters (3) die meedoen aan dit onderzoek kregen als kind van hun ouders of andere familieleden een skateboard. Dit was voor hen de aanleiding om te beginnen met skateboards.

Vijf respondenten zijn begonnen met skaten of 3x3-basketballen via een broer of zus die dit al deed. Door een keer mee te gaan naar het skatepark of basketbalveldje merkten ze dat ze het leuk vonden om te doen.

Vooral voor skaters is meegaan met vrienden een belangrijke aanleiding om te beginnen. Vier skaters en twee 3x3-basketballers zijn op deze manier gestart met hun sport.

Anderen zien sporten, zowel op straat als online

Een andere aanleiding om te beginnen met skaten/3x3-basketbal is anderen zien die dit doen, zowel buiten op straat als online. Respondenten vertellen dat zij de sport er **'supervet'** en **'cool'** uit vonden zien. Andere beoefenaars zien roept ook verbazing

en bewondering op over wat anderen kunnen. Dit blijkt motiverend en een uitdaging voor startende beoefenaars om de sport zelf ook te willen beheersen:

'Dan zie je dingen die er echt bizar, maar supervet uitzien. Dat wil ik ook kunnen en dan denk ik ook dat het een hele grote motivatie is om er verder in te willen gaan.'

Sem, skater

Urban sports-beoefenaars zien anderen op straat, maar ook online. Skaters zien anderen via sociale media, waaronder Instagram en YouTube. 3x3-basketballers zien anderen meer door naar wedstrijden te kijken of games te spelen (zoals NBA). Vier basketballers zijn op deze manier in aanraking gekomen met de sport. Zo vertelt Dylan:

'Ik heb vaak op internet gekeken, ik zag basketbal, ik zag de cultuur die basketbal creëert, met zich meebrengt. Dat sprak me zo aan om zelf te beginnen. Dus begon ik NBA te kijken, ik had mijn eigen basketbal besteld.'

Dylan, 3x3-basketballer

Deze respondent vond de basketbalcultuur aantrekkelijk, en dit motiveerde hem om te beginnen. Het competitie-element sprak hem aan, in combinatie met van elkaar willen leren en elkaar naar een hoger niveau willen tillen (zie ook paragraaf 4.2).

Corona

Drie skaters en twee 3x3-basketballers zijn tijdens de coronapandemie begonnen met hun sport. Ze hadden toen veel vrije tijd en weinig mogelijkheden voor andere sporten/activiteiten. Skaten en 3x3-basketballen buiten waren op dat moment laagdrempelig en aantrekkelijk. Voor deze respondenten was starten met de sport een manier om buiten te kunnen bewegen. Zo vertelt één van de skaters:

'Ja in corona zat natuurlijk iedereen thuis en toen kon je ook helemaal nergens heen. Toen zat ik volgens mij heel toevallig een keer op YouTube, dat er weer een video voorbij kwam van of skateboarden, of een stepvideo ofzo en dat ik daarna weer doorgeleid werd naar een skatevideo en toen zag ik dat en toen dacht ik ah dat ziet er eigenlijk wel supergaaf uit.'

Kevin, skater

Deze respondent raakte geïnspireerd door een video op sociale media. De coronapandemie gaf hem meer mogelijkheid om er tijd in te steken.

4.2 Wat maakt skaten/3x3-basketbal (blijvend) aantrekkelijk?

We vroegen de jongeren wat het skaten en 3x3-basketballen aantrekkelijk maakt en wat maakt dat ze de sport zijn blijven beoefenen. Voor veel respondenten is dit een combinatie van meerdere factoren. Zo vertelt één van de skaters:

'Ik genoot gewoon van alles eromheen: de vrijheid, jezelf challengen voor een nieuwe trick, of lekker hard rollen, je hoofd leegmaken, lekker buiten zijn en dat het voor mij heel belangrijk was.'

Roos, skater

In deze paragraaf lichten we vijf motivaties nader toe:

1. het laagdrempelige en vrije karakter;
2. sociale media;
3. de sfeer tijdens het sporten;
4. groei en zelfverbetering; en
5. uitlaatklep en *safe space*.

Het laagdrempelige en vrije karakter

Het vrije karakter van beide urban sporten noemen vele respondenten als belangrijke reden waarom zij hun sport blijven beoefenen. Zelf kunnen bepalen waar en wanneer zij sporten, zonder hierbij afhankelijk te zijn van anderen of specifieke trainingstijden, is daarbij vooral belangrijk.

Dit gebrek aan verplichtingen geeft een gevoel van vrijheid, zo ervaren de respondenten. Voor skaters draagt ook het niet gebonden zijn aan spelregels hieraan bij:

'Dat is een beetje wat ik met skaten ook zo leuk vind, dat het niet alles met regeltjes hoeft en dat je gewoon je eigen dingen kan verzinnen.'

Maud, skater

3x3-basketballers ervaren daarnaast ook vrijheid door de afwezigheid van een coach. Bij 3x3 bepalen beoefenaars zelf hoe zij basketballen. **'Ik hou er gewoon niet zo van als mensen mij vertellen wat ik moet doen'**, zo vertelt een van hen.

Door de afwezigheid van een coach voelen 3x3-basketballers ruimte voor creativiteit. Zo ziet één respondent het als een kunst om te schieten en bepaalde dribbels te beheersen. Een andere respondent vertelt:

'3x3-basketballers zou ik omschrijven als meer een tovenaars met de bal.'

Niels, 3x3-basketballer

Een ander aspect dat ervoor zorgt dat skaters vrijheid voelen, is het feit dat ze zelf kunnen bepalen hoe intensief zij sporten. Dit is ook afhankelijk van hoe zij zich voelen. Zo vertelt Iwan:

'Ik bepaal wat ik ga skaten [en] hoe ga ik skaten [...] Ga ik vandaag beetje chillen of ga ik vandaag echt voor de dingen die ik niet durf.'

Iwan, skater

Naast het feit dat de intensiteit van het skaten van dag tot dag kan verschillen, hebben skaters ook zelf de (wisselende) intensiteit binnen één skatesessie in de hand. Ze wisselen het sporten vaak af met bij elkaar zijn, praten en 'chillen' met vrienden. ***'Het is niet dat ik twee uur lang alleen maar op een plank sta. Het is ook gewoon mijn vrienden zien en een beetje hangen'***, zo vertelt een van hen.

Sociale media: leren en profileren

De meeste skaters zien het filmen van trucks en het *posten* van video's op sociale media (Instagram of YouTube) als een belangrijk onderdeel of leuke bijkomstigheid van skaten. Dit heeft niet perse als doel om bekend te worden. Ze vinden het leuk om hun eigen ontwikkeling en die van anderen terug te kunnen zien. Zo vertelt één van de skaters:

'Het is wel een beetje een onderdeel van skaten. Dat je het een beetje bijhoudt. En deelt wat je hebt geland of hoe hard je nu iets gedaan hebt. Ja, dat vind ik wel leuk. Leuk om van anderen te zien ook.'

Mats, skater

Niet iedereen filmt en post zelf. Maar alle skaters zien dat sociale media veel worden gebruikt. Ook respondenten die zelf geen video's op sociale media plaatsen, bekijken wel video's van anderen. ***'Als ik niet had geskatet, dan weet ik niet of ik social media had gehad'***, vertelt een van hen. De respondenten leggen uit dat video's van anderen (hen) kunnen inspireren en kunnen helpen om eigen skills te verbeteren.

'Je haalt toch wel inspiratie uit mensen die nieuwe truckjes doen. [...] Dan denk je: wow, dat is vet. Dat ga ik ook een keer proberen.'

Milan, skater

Dit hoeven niet altijd bekende skaters te zijn. Skaters bekijken ook video's van vrienden om van te leren of inspiratie uit op te doen.

Skaters vinden het leuk om naar andere (internationale) steden te gaan om nieuwe skateplekken te ontdekken. Door sociale media en diverse WhatsApp-groepen doen ze hier inspiratie op en kunnen ze makkelijk in contact komen met mede-beoefenaars. Dit is kenmerkend voor de leefstijl en de *community* van skaters.

Sociale media zijn in mindere mate onderdeel van het 3x3-basketballen, maar spelen voor twee van de ondervraagde beoefenaars wel een rol in de sportbeoefening. Zo heeft één respondent een TikTok-account om jongeren een platform te geven om hun skills te laten zien en te laten zien dat zij de beste zijn in hun wijk of regio. Een ander houdt erg van filmen en fotografie en maakt sociale-mediacontent voor de organisatie 3x3 Unites.

Sfeer tijdens het sporten: elkaar helpen, respect & muziek

Een tweede belangrijke element dat urban sports voor respondenten aantrekkelijk maakt, is de sfeer tijdens het sporten.

Voor 3x3-basketballers en skaters zit dit vooral in de **'behulpzaamheid'** van hun mede-beoefenaars, **'het communitygevoel'** tijdens het sporten, en het **'respect naar elkaar toe'**. Respondenten ervaren bovendien dat het beoefenen van dezelfde sport automatisch een band creëert:

'Dan maakt het eigenlijk al niet meer uit wat je afkomst is of wat je interesses zijn of zo, want je hebt dan gewoon iets wat overeenkomt.'

Mats, skater

Deze ervaren vriendschappelijke sfeer, van zowel de skate- als de basketbalscene, maakt het volgens de respondenten makkelijk om aansluiting te vinden.

Met name voor skaters heeft het ervaren van wederzijds respect te maken met het feit dat beoefenaars van elkaar weten hoeveel moeite, discipline en doorzettingsvermogen ervoor nodig is geweest om trucks te leren. Ook ervaren zij dit als een verbindende factor.

Vrienden maken het sporten aantrekkelijk. Dit geldt zowel voor 3x3-basketballers als voor skaters, die hun sport individueel beoefenen. Voor velen is skaten een manier om vrienden te ontmoeten. Een van de skaters vertelt dat het skaten zelfs een **'conversation starter'** kan zijn om het met vrienden over problemen te hebben. Bijvoorbeeld als hij veranderingen opmerkt in hun skate-stijl en *flow*.

Skaters en 3x3-basketballers ontmoeten elkaar door met vrienden, bekenden óf onbekenden af te spreken via WhatsApp. Veel beoefenaars hebben een vast groepje waar zij vaak mee afspreken om te gaan sporten. Anderen ontmoeten elkaar door plekken te bezoeken waarvan zij weten dat er veel wordt gesport, en gewoon **'te zien wie er komt'**.

Zo vinden sommige 3x3-basketballers het ook juist leuk om op straat nieuwe mensen te leren kennen:

'Imagine being in a team with someone that you have never met, you just know their name. And you have to make it work somehow. That's also part of why I like actually.'

Jasper, 3x3-basketballer

Deze respondent vindt het leuk om een team te vormen met onbekenden, omdat dit een uitdaging is voor het spel.

3x3-basketballers ontmoeten hun vrienden ook tijdens 3x3-toernooien. Zij ervaren de sfeer tijdens deze evenementen als vrijer dan bij reguliere competities. Zo vertelt een van hen:

'They have the music, and they have people laughing and drinking on the grass by the side and talking and reacting more, the crowd.'

Jasper, 3x3-basketballer

Volgens deze respondent maakt de levendigheid en aanwezigheid van muziek de sfeer.

Zelfverbetering in eigen handen

Veel skaters en 3x3-basketballers benoemen het proces van groei en zelfverbetering als reden om te blijven sporten. Zowel vrienden als onbekende mede-beoefenaars dagen elkaar uit en moedigen elkaar aan.

'Ze willen altijd van elkaar leren en ze willen altijd elkaar naar een hoger level tillen. [...] Dat heb ik ook.'

Dylan, 3x3-basketballer

De behoefte om elkaar te laten groeien komt volgens een beoefenaar van 3x3-basketbal doordat de community klein is en je het 'met elkaar moet doen'. Volgens skaters gaat het meer om een gedeelde mindset van ergens 100 procent voor willen gaan.

Naast aanmoediging van anderen vinden beoefenaars van beide sporten het leuk dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun groei en hierbij niet afhankelijk zijn van anderen. 3x3-basketballers verklaren dit door het ontbreken van een coach. Net als bij skaten is er in hun spel van niemand anders om de schuld te geven als het niet goed gaat. Vergeleken met regulier basketbal ervaren ze meer eigenaarschap over het spel.

Met name voor skaters staan groei en zelfontwikkeling ook in competitie centraal. Daarbij is vooral het verleggen van hun eigen grenzen belangrijk voor ze. Bijna alle skaters benoemen het **'fijne'**, **'euforische'** en **'beste'** gevoel van iets moeilijk/eng vinden en tegen blokkades aanlopen, maar het dan toch (blijven) proberen. Het doorbreken van deze **'mentale battle'** geeft respondenten een gevoel van

overwinning. Voor veel skaters is dit gevoel een belangrijke motivatie om steeds weer te gaan skaten en beter te worden.

'Ik wilde eigenlijk alleen maar meer. En des te meer ik leerde, des te enthousiaster ik werd en dacht: wow, je kan het wel.'

Roos, skater

Dit hangt ook samen met het steeds verschuiven van hun idee van wat 'een goede skater is'. Wanneer ze bijvoorbeeld een kickflip kunnen, stellen ze al snel een moeilijker doel. Volgens Finn is skaten daarom iets wat je **'oneindig kan verder spelen en niet echt kan uitspelen'**.

Ook sommige 3x3-basketballers ervaren eenzelfde soort 'kick' tijdens het sporten. Zo vertelt Dylan dat hij een **'confidence boost'** krijgt door het basketballen, waar hij telkens meer van wil.

Uitlaatklep en safe space

De sfeer die zowel skaters als 3x3-basketballers omschrijven, is dat het een moment is waarop ze zichzelf kunnen zijn en zich kunnen uiten. Beoefenaars van beide sporten ervaren de plek waar zij sporten als een veilige plek waar ze het gevoel hebben dat ze erbij horen, dingen kunnen uitproberen en gewaardeerd worden. Sommigen omschrijven dit als een **'safe space'**.

Daarnaast is het beoefenen van de sport voor veel respondenten een manier om met stress om te gaan en **'even alles te vergeten'**. Veel respondenten benoemen hoe belangrijk het skaten/basketballen voor ze is en drukken dit uit in woorden als **'passie', 'liefde voor'** en **'verliefd worden op.'**

Specifiek voor 3x3-basketballers geldt dat er constante focus nodig is in het spel. Volgens sommige beoefenaars maakt dit dat zij er **'er helemaal in het opgaan'** en, in vergelijking met andere sporten, meer verbonden met en betrokken bij het spel zijn. Eén beoefenaar beschrijft het sporten als: **'It's non-stop. It's out of breath, the whole time.'** Een ander ervaart het 3x3-basketballen juist als een moment van rust, omdat ze tijdens het spelen nergens anders aan denkt.

Meerdere jongeren geven aan hoe het sporten ze helpt om met stress om te gaan en hoe het een positieve invloed heeft op hun mentale gezondheid. **'Als je skate heb je geen therapie nodig'**, zo vertelt een van hen. Ook Nienke vertelt hierover:

'Als ik een hele vervelende dag heb gehad kan ik skaten en dan kan ik het allemaal vergeten [...] daardoor heb ik een soort van liefde ontwikkeld voor het skaten omdat het voor mijn mentale gezondheid veel beter was.'

Nienke, skater

Twee skaters benoemen bovendien dat zij, wanneer ze zich minder goed voelen, soms juist de moeilijkere trucjes onder de knie proberen te krijgen. Het vallen,

ervaren van pijn en doorzetten helpt dan om hun zorgen te kunnen vergeten. **'En heel vaak [lukt] dan de nieuwe trick die ik superlang op de planning had staan, maar toch niet durfde te doen.'**

Miquel, een 3x3-basketballer, benoemt dat 3x3-basketbal **'voor veel van die jongeren het enige is dat ze hebben'**. Hij beschrijft dat sommige jongeren een 'familiegevoel' kunnen ervaren in de basketbalgemeenschap en soms zelfs vaderfiguren kunnen vinden bij hun mede-beoefenaars. Hij doelt hier op jongeren die dit familiegevoel thuis mogelijk niet hebben.

Volgens deze respondent kan basketbal aantrekkelijk zijn voor deze jongeren, omdat de gemeenschap sterk en verbindend is. Hij wijst hier ook op de Amerikaanse basketbalcultuur, waar beoefenaars proberen hun persoonlijke situatie te verbeteren en *out of the hood* te komen.

Drempels voor deelname

In dit hoofdstuk beschrijven we drempels voor respondenten om te (gaan) skaten of 3x3-basketballen. Ook gaan we in op een aantal redenen van respondenten om te stoppen met skaten of 3x3-basketbal.

5.1 Ervaren belemmeringen van skaters en 3x3-basketballers

Het merendeel van de skaters, waaronder alle vrouwen, ervaren in het verleden drempels om voor het eerst te gaan skaten én om in het begin te blijven skaten. Sommigen ervaren deze drempels nog steeds. Zowel de twijfel of het wel iets voor ze is als de angst om te vallen komt naar voren.

'Er zijn best wel veel mensen die het wel leuk vinden maar die denken van ja maar wat als ik val, wat als ik het niet kan, wat als ik niemand ken die het ook leuk vindt. Er zijn heel veel mitsen en maren aan.'

Patricia, skater

Angst om te vallen/pijn te ervaren

Als de eerste drempel overwonnen is om te skaten, begint het vele vallen en opstaan. Tim vertelt hoe het eerste jaar het moeilijkst is. De hoeveelheid werk die in een kleine truck zit, kan demotiverend werken. Bijvoorbeeld omdat beoefenaars denken: **'ik vind dit al eng, hoe ga ik dan ooit nog iets anders kunnen doen'**. Voor Kevin was dit als kind ook de reden om te stoppen met de skatelessen.

Angst om niet goed genoeg te zijn

Het voelt voor sommige skaters **'spannend'** en **'intimiderend'** om (alleen) op een (nieuw) skatepark aan te komen. Dit speelt vooral het begin, maar sommigen geven aan dat ze nog steeds af en toe deze gedachtes/gevoelens ervaren. Voorbeelden hiervan zijn **'bang om andere mensen in de weg te zitten'** en **'de angst dat er allemaal zoveel betere mensen zijn'**. Ook voelen sommigen zich bekeken, met name wanneer ze vallen. Deze overtuigingen kunnen het skaten belemmeren. Zo vertelt Nienke:

'Ik heb ook momenten gehad dat ik ging zitten en dat ik gewoon niks durfde te doen omdat ik was van nee zij zijn veel te goed, ik durf helemaal niet mee te skaten.'

Nienke, skater

Ze had het gevoel dat anderen op haar neerkeken en dachten: **'je bent niet goed genoeg, je hoort hier niet'**.

Ook 3x3-basketballers ervaren belemmeringen om te (gaan) basketballen. Het zien van goede basketballers op veldjes was voor sommigen in het begin intimiderend. Zeker omdat basketbal een teamsport is, benoemt een respondent **'speel je met al die mensen die het allemaal best wel goed kunnen, ja dan is het wel best wel lastig om daarin mee te komen nog.'**

Ook is er op sommige veldjes de regel dat het winnende team blijft staan. Als het druk is, kan het voorkomen dat ze daardoor veel moeten wachten voordat ze kunnen spelen.

Moeilijk om in de inner circle te komen

Hoewel veel respondenten de skate-scene ervaren als erg vriendelijk (zie paragraaf 4.2), ervaren sommige skaters dat het juist lastig kan zijn om in de *inner circle* te komen. Sommige denken niet erbij te horen omdat ze niet goed genoeg zijn. **'De skatecommunity kan best hard zijn, zeker in de pubertijd.'**

Ze geven aan dat eigen initiatief nemen hierbij belangrijk is en ze niet zomaar in een vriendengroep worden opgenomen.

Skaten voor vrouwen

Zowel Patricia als Daan heeft het gevoel dat zij het als vrouw moeilijk(er) hadden om ruimte in te nemen en te gaan skaten. Zo vertelt Patricia:

'Als het heel druk is op een gewone skatemiddag of -avond dan is het vaak wel: degene met de grootste mond die mag eerst. [...] Ik stond zo te wachten en mijn moed te verzamelen en al die mannen die gingen maar en die gingen maar. En ik dacht ja shit ik wil wel, maar ik heb gewoon heel even drie tellen nodig om daar te staan en even te ademen en hup dan ga ik wel.'

Patricia, skater

Uit de gesprekken met vrouwelijke skaters komt daarnaast naar voren dat ze het fijn vinden om samen met andere vrouwen te kunnen skaten. Drie vrouwen waren of zijn ook betrokken bij het organiseren van skate-initiatieven voor vrouwen. Ze vinden de **'female support'** als meer vrouwen zouden gaan skaten leuk.

Ze geven aan dat ze hebben geleerd zich over de belemmerende gedachtes/gevoelens heen te zetten. Zo vertelt Nienke:

'Uiteindelijk word je dan ook nooit beter en dan ga je je nooit voelen van ja nu ga ik wel een keer skaten. Dus nu heb ik het gewoon opzij gezet en ga ik gewoon skaten, en als mensen me vervelend vinden dan moeten ze dat maar tegen me zeggen.'

Nienke, skater

Behalve dat Nienke zich bekeken voelt, kan ze ook het idee hebben dat mannelijke skaters het extra vet vinden als zij als vrouw iets landt. Voor Dani is haar gevoel dat mannen/jongens denken dat zij niet goed is juist een motivatie om te laten zien dat

ze ook kan basketballen. Roos noemt dat ze soms kan denken dat mannelijke skaters jaloers zijn als zij even goed skate als zij, of beter.

Onprettige sfeer

Basketballers benoemen dat de sfeer niet altijd even open en vriendschappelijk is. Zo benoemt iemand dat er veel ruzies zijn en vertelt een andere respondent dat er een bepaald type basketballers, '**alfamannetjes**', op afkomen. Een basketballer benoemt ook: '**Als je niet goed kan basketballen, eerlijk dan heb je het recht van spraak niet.**'

Verder noemen basketballers, maar ook skaters, dat basketbalveldjes en skatespots plekken zijn waar hangjongeren komen die, in tegenstelling tot de sporters zelf, niet komen om te skaten of basketballen.

'Maar op de openbare [basketbalveld] werd veel drugs verkocht en waren veel hangjongeren. Dus als ik daar naartoe kom, of ik krijg conflict met die jongens, van wat doe jij hier, of politie komt daar ook vaak, dan word ik aangehouden om geen enkele reden. Ik had meerdere keren, ik ben drie keer aangehouden voor gewoon geen enkele reden en toen dacht ik oké ik ga niet meer daar basketballen.'

Daniel, 3x3-basketballer

Ze benoemen dat het hierdoor niet altijd de veiligste plekken zijn.

5.2 Redenen om te stoppen met skaten/3x3-basketballen

Weinig sporters

Een belemmering om te gaan skaten/basketballen is soms het kleine aantal sporters dat deze sport beoefent. Dit kan ook een reden zijn om te stoppen of minder te skaten/basketballen. Vooral basketballers noemen dit. Bijvoorbeeld omdat ze hierdoor ver moeten reizen om bij een club te kunnen basketballen, of omdat ze door gebrek aan leden in een andere leeftijdscategorie geplaatst worden.

Blessures

Een tweede reden voor meerdere beoefenaars om tijdelijk te stoppen of te minderen met basketbal of skaten zijn blessures. Volgens basketballers heeft dit ook te maken met de kwaliteit van de voorzieningen.

Risicofactoren die basketballers noemen, zijn de '**kleine**', '**oneven**' en '**slechte**' veldjes. Zo staan er soms ook voetbalgoaltjes op het veld, of een muur achter de basket die het risico op blessures en ongelukken vergroot. Miquel benoemt ook hoe de betonnen ondergrond van veldjes slecht is voor onder andere je knieën.

Geld

Ten derde zijn er financiële drempels als ze binnen willen sporten. Zo benoemen sommige respondenten de hoge entreeprijzen voor indoor skateparken: '**kost een**

kaartje 8 euro. Wat belachelijk is, want de meeste skaters zijn gewoon gasten die niet heel veel geld te besteden hebben.' Een respondent benoemt ook dat hij vaak nieuwe skateboards moet kopen en dat zijn schoenen door het skaten snel kapot gaan.

Vier respondenten werken bij het skatepark, waardoor ze gratis toegang tot het skatepark hebben. Drie gesponsorde skaters hebben hierdoor ook gratis toegang tot het skatepark en krijgen gratis spullen.

Zowel een aantal skaters als een aantal basketballers maakt de vergelijking met voetbal en andere grote sporten waar meer geld te verdienen is: **'Als je Eredivisie speelt met voetbal, dan zit je goed. Als je Eredivisie speelt met basketbal, dan investeer je en komt er weinig uit.'**

Sommigen benoemen hoe het een afweging kan zijn om in het weekend te gaan werken of mee te doen aan een toernooi. Als daarbij meer geld te verdienen valt, kiezen ze daar sneller voor.

Andere factoren

Andere factoren die van invloed zijn op hoe vaak respondenten skaten/basketballen, zijn het weer en persoonlijke factoren. Zoals meer verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld door werk, al dan niet in combinatie met minder vrije tijd.

Urban versus traditioneel

In dit hoofdstuk beschrijven we welke verschillen respondenten zien tussen urban sports en traditionelere sporten en welke verschillen zij zien tussen beoefenaars. Daarbij gaan we in op het zelfbeeld van urban sporters en hoe zij zichzelf vergelijken met beoefenaars van traditionele sporten.

6.1 Hoe verschillen urban sports van traditionele sporten?

We vroegen de respondenten of en hoe zij verschil zien tussen urban sporten en de traditionelere sporten zoals sportverenigingen die vaak aanbieden. Zowel skaters als 3x3-basketballers benoemen het vaakst dat zij in hun urban sport meer vrijheid ervaren.

Dit vrije, flexibele karakter maakt de sporten dus niet alleen (blijvend) aantrekkelijk voor beoefenaars (zie ook paragraaf 4.2); veel respondenten omschrijven dit ook als hét kenmerk dat hun urban sport onderscheidt van traditionelere sporten.

Veel respondenten hebben in het verleden andere sporten beoefend (zie ook paragraaf 3.3). De respondenten met andere sportervaringen vergelijken deze met hoe zij hun huidige sport (skateboarden of 3x3-basketbal) beleven.

(3x3-)basketbal

Het grote verschil tussen urban (3x3-)basketbal en regulier (5x5-)basketbal zien respondenten in de vrijheid van het ontbreken van een coach. Dit brengt meer eigen verantwoordelijkheid met zich mee. Spelers zijn verantwoordelijk voor hun eigen verbetering, maar zien het ook als een verantwoordelijkheid om elkaar (het team) te coachen.

Uit de gesprekken kwam daarnaast naar voren dat respondenten niet enkel urban basketbal, maar vooral basketbal als geheel (zowel 3x3 als 5x5) vergelijken met andere, traditionelere sporten.

Vier respondenten zien verschil tussen basketbal en andere sporten in hoe zij competitie en concurrentie ervaren. Vergeleken met voetbal hebben tegenstanders volgens hen meer respect voor elkaar en ligt er meer nadruk op zelfverbetering dan op beter zijn dan de ander. Zo vertelt één respondent over zijn ervaring met een het 3x3-basketbal-wereldtoernooi:

'Nederland heeft uiteindelijk verloren. Maar niemand ging weg. Er werd nog steeds gejuicht. Er werd nog steeds genoten. [...] Het is niet zoals met voetbal van: "ik hou van mijn team". Het is meer van: "we houden van deze sport en we hebben respect voor wat iemand kan".'

Miquel, 3x3-basketballer

Een ander vertelt bij basketbal te ervaren dat hij **'zelfs kan verliezen met een glimlach op [zijn] gezicht'**. Dit is iets wat hij zelden bij het voetbal heeft ervaren, zo vertelt de respondent.

Dit betekent niet dat basketbal minder competitief is. Twee respondenten, waarvan één ervaring heeft met volleybal en de ander met judo, ervaren basketbal als competitiever.

Twee andere basketballers, die beiden ervaring hebben met voetbal, zien vooral verschil in sfeer. Zo vertelt Dalyn:

'Ik vind de sfeer in de voetbalgemeenschap een beetje heel erg kil. Ik vind het een beetje koud. [...] Ze zijn echt gedreven, maar niet op de manier die me perse motiveert.'

Dylan, 3x3-basketballer

Een ander omschrijft de cultuur van voetbal als **'een beetje macho'**. De ervaring van deze respondent is dat de basketbalcultuur meer open is.

Skateboarden

Wanneer skateboarders hun sport vergelijken met andere, traditionelere sporten, benoemen zij vooral verschil in vrijheid en flexibiliteit. Anders dan bij 3x3-basketballers zit voor skaters de vrijheid vooral in zelf kunnen bepalen hoe, wanneer en met wie je sport. **'Je kan gewoon gaan wanneer je wilt en je kan het ook zo bont maken als je wilt'**.

Vergelijkbaar met 3x3-basketballers noemen veel skaters daarnaast dat het individuele karakter van de sport ervoor zorgt dat beoefenaars verantwoordelijk zijn voor hun eigen kunde. Zo vertelt een van hen:

'Bij het voetballen kan een probleem in het team ook aan een ander liggen, maar bij skateboarden heb je dat niet.'

Thijs, skater

Skaters zien dit meer als een gevolg van het ontbreken van teamgenoten dan van het ontbreken van een trainer of coach.

Skaters zien ook een verschil tussen traditionelere teamsporten en hun eigen sport als het gaat om de rol van competitie. Een van hen heeft ervaring met hockey. Deze respondent geeft aan dat hockey sterk gericht is op winnen, terwijl het bij skaten belangrijker is om jezelf te verbeteren.

Een andere respondent met ervaring met voetbal denkt dat dit samenhangt met het individuele karakter versus sporten in teamverband:

'Bij voetbal moet je je misschien ook meer bewijzen, omdat als je niet de beste bent, dan sta je op wissel of moet je op de bank.'

Kevin, skater

Een derde respondent had het gevoel bij voetbal niet gewaardeerd te worden, wat erin resulteerde dat teamgenoten de bal niet vaak overspeelden. Volgens deze respondent maakt waardering van anderen bij skaten minder uit, omdat je niet afhankelijk bent van teamgenoten in hoe jij je sport kan beoefenen.

Associaties met de term 'urban sports'

Twee skaters en één 3x3-basketballer benadrukken dat het eigenlijk niet mogelijk is om alle sporten over één kam te scheren. De sporten zijn te verschillend van elkaar om één gezamenlijke naam te krijgen.

De meeste respondenten omschrijven zichzelf dan ook niet als urban sporter, maar voelen zich skater of basketballer. Toch hebben sommigen (twee 3x3-basketballers en één skater) wel een duidelijke associatie met de term 'urban sports'.

Deze associatie is in de eerste plaats dat het allemaal straatsporten zijn, of **'sporten die je vrij makkelijk op kan pakken in een stad'** (skater). Een van de 3x3-basketballers vertelt in vergelijkbare woorden waarom 3x3-basketbal een 'urban' sport is, en regulier basketbal niet:

'It's an urban sport. Like, it's part of the city's landscape. The outside courts, I feel like they are built for a purpose. [...] They are always next to a park or next to greenery. So it's part of the urban plan of going there, to recreate and to play and to exercise.'

Jasper, 3x3-basketballer

In het verlengde daarvan associeert een andere basketballer urban sports met **'heel erg straatvibe'** en **'what you see is what you get'**. Met dit laatste doelt hij vooral op de eigen verantwoordelijkheid en autonomie van beoefenaars om vaardigheden op te bouwen, zonder hulp van een trainer of coach.

Sommige respondenten, zowel 3x3-basketballers als skaters, hebben het gevoel dat de term 'urban sports' een negatieve lading heeft. Eén 3x3-basketballer geeft hiervan een voorbeeld. Hij vertelt dat een mede-beoefenaar bij de opening van een nieuw basketbalveldje aan gemeenteambtenaren uitlegde dat het basketballen hem hielp in zijn persoonlijke ontwikkeling. **'En toen zei een van die mensen gelijk: "o, dus je was hiervoor met slechte dingen op straat bezig"'**.

Dit voorbeeld illustreert voor de respondent het stereotype dat voor sommigen aan de term 'urban sporter' verbonden zit. **'Je hebt bepaalde mensen, wanneer zij [het woord] urban gebruiken, dan merk je dat je in een bepaald hokje wordt geplaatst.'**

6.2 Zelfbeeld van urban sports-beoefenaars

We vroegen respondenten hoe zij zichzelf en hun mede-beoefenaars zouden omschrijven. Is er een bepaald type te herkennen? De antwoorden zijn uiteenlopend.

Niet één type, wel overeenkomsten in stijl

Veruit de meeste respondenten die skaten, geven aan dat skaters een diverse groep omvat. **'Er is niet echt één type te herkennen'**, stelt een van de skaters. **'De één maakt muziek, de ander doet fotografie, de ander doet universiteit'**, zo vult hij aan.

Beoefenaars stellen met name dat skaters divers zijn omdat zij naast het skaten uiteenlopende interesses hebben en het skaten niet altijd direct iets te maken heeft met wat iemand daarnaast doet.

3x3-basketballers die meedoen aan dit onderzoek, weten zichzelf en hun mede-basketballers makkelijker te omschrijven. Zij refereren bijvoorbeeld aan een bepaalde muziekstijl en geven aan dat muziek een groot onderdeel is van de basketbalcultuur.

'Er is altijd wel iemand met een box. Er zijn ook wel een paar mensen die ook muziek maken. Het [basketbal] zit ook wel een beetje in artiestenscene.'

Luuk, 3x3-basketballer

Volgens de meesten luisteren basketballers veelal naar hiphop. Eén respondent benoemt dat basketballen vaak gepaard gaat met *street language*.

Sommige skaters benoemen juist dat 'de skater' niet (meer) direct te herkennen is aan zijn of haar kledingstijl, omdat het skaten meer *mainstream* geworden is.

'Vroeger was het heel makkelijk om skateboarders te zien aan de kleding die ze gingen dragen, maar nu het is niet meer te doen. Vroeger kon je naar de schoenen kijken, kijken of ze een beetje kapot waren. Ook als ze zonder skateboard zijn, dan zie je gelijk dat het skateboarders zijn. Maar nu als je op straat loopt dan kun je een skateboarder herkennen door zijn skateboard, maar als ie zonder skateboard is dan valt ie gewoon in de sea of styles.'

Iwan, skater

Wel zijn er ook skaters die hun mede-beoefenaars omschrijven als creatief en/of alternatief (4). Volgens een van hen hoort hier juist ook een bepaalde kleding- of muziekstijl bij: een stijl waarbij het niet uitmaakt wat je draagt en het niet belangrijk is om je te conformeren aan de groep. **'Gewoon niet in de labels willen vallen'**, zo legt hij uit. **'Skaters boeit het allemaal niet'**.

Een vergelijkbare houding en mindset

Veel respondenten zien overeenkomsten in hoe beoefenaars van verschillende urban sporten met elkaar omgaan. Dit geldt met name voor beoefenaars van skateboarden. Eén skater, die vroeger ook heeft gevoetbald, probeert uit te leggen

hoe een vergelijkbare 'houding' van beoefenaars de urban sporten met elkaar verbindt:

'Ik vind het lastig om uit te leggen. Het hangt wel echt met elkaar samen, maar dat heeft meer te maken met dat het een beetje dezelfde culturen zijn. Dezelfde mensen die erin zitten. Hetzelfde community-idee. [...] Want als je naar een voetbalveld gaat, dan ben je geen vrienden met iedereen daar op het voetbalveld. Als je naar een breakdancewedstrijd gaat, dan merk je wel dat iedereen naar elkaar toe trekt.'

Milan, skater

Meerdere respondenten zijn van mening dat beoefenaars van verschillende urban sporten ergens op elkaar lijken. Een open houding naar elkaar toe en een vergelijkbare vrije 'mindset' (zie ook paragraaf 4.2) noemen ze het vaakst als verbindende factor.

Wat respondenten bedoelen met een vrije mindset, verschilt. Zo omschrijft één respondent 'de skater' als een vrije vogel. Hij doelt hier op kunnen gaan en staan waar je wilt, je eigen regels maken tijdens het skaten en je niet laten vertellen waar je wel en niet mag skaten. Een andere skater ziet de vrije mindset meer als het bang zijn om risico's te nemen. **'De algemene persoonlijkheid is denk ik dat het je niet boeit om op je bek te gaan'**, zo vertelt hij.

Twee skaters, die beiden ervaring hebben met voetbal, zien dat de mindset van skaters hierin sterk verschilt van die van voetballers. Zo vertelt Thijs:

'Voetballers gaan liggen, terwijl skaters een mentaliteit hebben van: "gewoon niet zeiken". Het doet pijn, maar dat betekent niet dat je niet ook gewoon door kan blijven gaan.'

Thijs, skater

Volgens deze respondent hebben klimmers en kickboksers wél de *mindset* die meer lijkt op die van skaters.

Sportificatie

Zowel skaten als 3x3-basketbal is onderhevig aan sportificatie (zie ook paragraaf 2.3). We vroegen de jongeren wat ze van de veranderingen en ontwikkelingen vinden die hiermee gepaard gaan.

7.1 Toegenomen populariteit en formalisering

Veel respondenten hebben het gevoel dat hun sport populairder wordt. De positieve kanten hiervan zijn volgens hen dat de community hierdoor groeit en er **'meer gezellige mensen bijkomen'**.

Basketballers merken het populairder worden van basketbal onder andere aan kinderen op straat die willen basketballen. Daarnaast merken ze een groei van het aantal teams op de basketbalvereniging en sporthallen die sneller volgeboekt zijn.

Meer mogelijkheden

Door de toegenomen populariteit die beoefenaars ervaren, verwachten zij dat er meer sportmogelijkheden komen. Hiermee doelen zij op gemeenten die meer investeren in het verbeteren of opzetten van nieuwe skate- en basketbalplekken. Zo vertelt deze skateboarder:

'Ik vind het heel vet om te zien dat het populairder aan het worden is en dat steeds meer mensen interesse zien in het skaten en wat daar wel niet kan, en dat er ook veel mooie parken worden gebouwd rond Nederland voor skateboarders.'

Sem, skater

3x3-basketballers zien dat er meer wedstrijden en toernooien komen waar (meer) geld te verdienen is. Zo vertelt Michael over de 3x3 Pro League: **'kan je echt veel geld verdienen en het is gewoon gratis kans eigenlijk om zakgeld te maken. En dan bijvoorbeeld als je het moeilijk hebt of bijvoorbeeld thuis problemen en je bent goed met basketballen, is dit je kans.'**

Meerdere basketballers benoemen deze laagdrempeligheid van 3x3-basketbal om op het hoogste niveau te komen. Basketballers vinden het dan ook **'vet'** dat de sport onderdeel van de Olympische Spelen is geworden.

'Ik ben ook best wel blij dat het op de Olympische Spelen is, want nu heb ik meer gelegenheden om te kijken en nu kan ik ook echt lekker gaan juichen. Ik vind het tof, ik vind het echt top.'

Dylan, 3x3-basketballer

Rolmodellen en professionalisering

Door het toegenomen beeldmateriaal van competities en wedstrijden zijn er meer rolmodellen gekomen. Volgens respondenten kan dit een motivatie zijn om ook te gaan skaten of basketballen en nieuwe dingen uit te proberen.

Wel vindt Daan, een skater, het jammer dat de competities nu groter en professioneler zijn en de leuke vrijblijvendere lokale competities zijn afgenomen. Ook Finn heeft gemengde gevoelens:

'Dat er skatelessen en coaches zijn en Olympische Spelen gaat eigenlijk een beetje tegen in waar skateboarden eigenlijk eerst voor stond. Maar het is wel mooi dat het daarin is geëvolueerd, dat is uiteindelijk wel, ja meer mensen het doen, waardoor het ook toegankelijker wordt en makkelijker en fijner wordt voor mij dat ik bijvoorbeeld lijpe skateparken krijg die er dan gemaakt worden omdat meer mensen skaten.'

Finn, skater

Kansen door 3x3 Unites

Basketballers zijn positief over nieuwe kansen die onder andere 3x3 Unites creëert voor en door jongeren. Door het volgen van de 3x3 Leader Course bij de organisatie 3x3 Unites kunnen jongeren zelf onderdeel worden van deze groeiende basketbal community.

'Dus je leert echt gewoon van alles: toernooien organiseren, hoe je een community kan creëren, sociaal zijn, gewoon ja, het heeft me veel geholpen.'

Michael, 3x3-basketballer

Sommige respondenten die de Leader Course gevolgd hebben, zijn nu nog enthousiaster over het laten groeien van de community. En bijvoorbeeld over onderdeel zijn van het contentteam van 3x3 Unites of dingen organiseren in plaats van dat ze zelf het liefst (3x3-)basketballen.

Vrij karakter behouden

Sportificatie en het vrije karakter van urban sports kunnen ook goed samengaan, zoals in Nijmegen. Een jongerenwerker heeft er via de gemeente een ruimte kunnen huren waar iedereen op vrijdag vrij kon basketballen.

Door een aantal enthousiaste jongeren, een groepsapp en de mogelijkheid om een 3x3 Leader Course te volgen bij 3x3 Unites is er in een relatief korte tijd een groeiende basketbalcommunity ontstaan. Ook heeft het ervoor gezorgd dat er een nieuw basketbalveldje is gekomen.

7.2 Commercialisering en veranderend beeld van skaten/basketbal

Zowel skaters als basketballers vinden het leuk dat er meer erkenning komt voor skaten en (3x3-)basketbal. Zo is Dani trots op haar sport en vindt ze het leuk dat

meer mensen inzien hoe interessant basketbal is. Volgens sommige skaters wordt hun sport bovendien **'serieuzer genomen'**. Iwan vertelt hierover:

'Dus skateboarders worden nu niet meer gezien als junkies die alleen maar shit kapot lopen maken. Maar het zijn atleten die sportieve levensstijl proberen te houden en met wedstrijden meedoen.'

Iwan, skater

Volgens verandert niet alleen het beeld van skaten, maar ook van beoefenaars in positieve zin.

Vrij karakter in gevaar?

Sportificatie betekent ook meer nadruk op competitie of meer competitieve elementen. Dat staat haaks op het vrije karakter en de vrijblijvendheid van het skaten. Volgens Daan ontstaat hierdoor ook een verkeerd beeld van skaten door de media.

'Mensen krijgen gewoon door die Olympische Spelen ook een beeld van skaten wat gewoon totaal niet representatief is.'

Mats, skater

Ook andere skaters vinden het jammer dat hun sport steeds commerciëler wordt. Zij benoemen hoe dit het kleine, vrijblijvende gevoel van het skaten weghaalt. Wedstrijdskaten zien ze ook als iets anders dan het skaten dat ze zelf doen:

'Ik zie NK Skateboarden als een losse tak van skateboarden, want skateboarden gaat veel meer om alles bij elkaar, met je vrienden, de community, het samen zijn en op zoek gaan naar skatespots, skateparken bezoeken. Ik vind het tof, want het wordt ergens nu ook wel erkend als echt een sport. Maar ik merk wel echt een verschil, het is gewoon een andere tak van sport, skateboarden en de Olympische Spelen.'

Roos, skater

Patricia, die aan freestyle-skatewedstrijden in Duitsland heeft meegedaan, zou juist willen dat de sport in Nederland groter wordt en er ook meer freestyle-skatewedstrijden komen.

Invloed op skateboardmerken

Eén skater geeft aan dat het populairder worden van skaten kan bijdragen aan het behoud van kleine skateboardmerken. Een ander noemt juist hoe merken die niets met skaten te maken hebben, er misbruik van maken. Zij kopen zich met veel geld in de skatescene in door skaters kleding aan te bieden. Een andere skater, die gesponsord wordt, is juist blij met zijn gratis kleren.

Inclusiever

In hoofdstuk 5 beschreven we belemmeringen die vrouwelijke respondenten ervaren bij het skaten. De mannelijke respondenten zijn het erover eens dat iedereen gewoon moet kunnen skaten en basketballen. Sommigen benoemen expliciet dat er meer aandacht voor vrouwelijke beoefenaars mag komen. Zo zegt Tim: **'ik denk dat er wel ook meer, veel meer aandacht aan besteed mag worden aan meisjes die skaten.'** Sem benoemt dat skaters openstaan voor veranderingen en dat hij het gevoel heeft dat het skaten steeds inclusiever wordt.

Basketballers benoemen ook de activiteiten van bijvoorbeeld 3x3 Unites, die specifiek op genderinclusie inzetten. Dit zien ze als een positieve ontwikkeling.

Bij de officiële wedstrijden van regulier basketbal is er een onderscheid tussen de bal voor mannen en vrouwen. Bij het officiële 3x3-basketbal is dit altijd eenzelfde bal, met het formaat van een vrouwenbal en het gewicht van een mannenbal. Dit maakt de sport inclusiever en maakt het makkelijker om te zeggen: **'we spelen een potje gemixt'**.

Conclusies & reflectie

Met dit onderzoek hebben we in kaart gebracht wat jonge skateboarders en 3x3-basketballers motiveert om hun sport te beoefenen. Ook lieten we zien hoe zij zich verhouden tot andere, traditionelere sporten. In dit hoofdstuk geven we de belangrijkste conclusies. Vervolgens reflecteren we op deze conclusies, waaruit enkele aandachtspunten volgen voor beleid.

8.1 Conclusies

Redenen om te beginnen met urban sports

De belangrijkste aanleiding om te beginnen met urban sports is een keer meegaan met vrienden of familie. Skaters raken daarnaast ook gemotiveerd door anderen te zien op straat of op sociale media. Ze hebben bewondering voor wat andere beoefenaars kunnen en willen dezelfde vaardigheden beheersen.

Redenen om urban sports te blijven beoefenen

Zoals ook bleek uit eerder onderzoek naar urban sporters in Rotterdam (Bruggeling & Van Batenburg-Eddes, 2020), is de belangrijkste motivatie van respondenten om urban sports te blijven beoefenen het vrije, laagdrempelige karakter van de sporten.

Uit ons onderzoek blijkt dat die vrijheid voor skaters meer zit in het ontbreken van regels, kunnen sporten waar, wanneer en met wie je maar wilt en zelf kunnen bepalen hoe intensief je sport. Voor 3x3-basketballers zit dit vooral in het ontbreken van een coach. Dit geeft meer ruimte voor creativiteit in het spel en maakt beoefenaars naar eigen zeggen meer verantwoordelijk voor hun eigen groei.

Rol van sociale media

Met name voor skaters spelen sociale media een grote rol bij hun sportbeoefening. Zowel voor het starten (anderen zien inspireert ze) als voor wat de sport blijvend aantrekkelijk maakt. Door video's van zichzelf te plaatsen en video's van anderen te bekijken kunnen zij hun eigen groei bijhouden en zichzelf verbeteren.

Dit komt overeen met eerder onderzoek, waaruit bleek dat sociale media een grote rol spelen in het laten zien van eigen prestaties (Donker, 2009).

Mening over sportificatie van urban sports

Over de ontwikkelingen die gepaard gaan met sportificatie, zijn urban sports-beoefenaars verdeeld.

Zowel skaters als 3x3-basketballers vinden het positief dat er vanwege de ervaren toegenomen populariteit, de formalisering en de commercialisering van urban sports meer erkenning komt voor hun sport. Skaters voelen zich hierdoor ook serieuzer genomen als sportbeoefenaars. Maar sommige skaters vinden dat

sommige van deze ontwikkelingen, waaronder de opname van skaten in de Olympische Spelen, haaks staan op het 'echte' skaten.

Bestaat dé urban sporter?

Urban sporters zien gelijkenissen tussen mede-beoefenaars en beoefenaars van andere urban sporten. Zoals de behoefte aan vrijheid en een vergelijkbare mindset van ergens 100 procent voor willen gaan. Maar zij identificeren zich niet altijd als 'urban sporter'.

Sommigen voelen zich niet aangesproken door deze term. Volgens enkele 3x3-basketballers heeft het paraplubegrip 'urban sports' bovendien een bepaalde lading, die zijzelf als negatief ervaren. Het is bekend dat basketbal een sport is met relatief veel beoefenaars 'van kleur'. Het is goed mogelijk dat dit etnisch-rationaal aspect een rol speelt in de beleidsmatige beeldvorming over urban sport als integratiemiddel voor 'maatschappelijk kwetsbare jongeren' (Dowling, 2024; Van Sterkenburg & Knoppers, 2012).

Houding tegenover traditionelere sporten

De twee urban sporten waar dit onderzoek zich op richt, skateboarden en 3x3-basketbal, zijn erg verschillend. Zowel in vorm als in hun ontstaansgeschiedenis. In de resultaten zien we dit verschil met name terug in hoe beoefenaars zich verhouden tot andere, traditionelere sporten.

Enkele skaters die deelnamen aan dit onderzoek, voelden zich niet thuis bij eerdere sportverenigingen. Voor de 3x3-basketballers, die eerst allemaal deelnamen aan de 'reguliere' vorm van hun sport en dat vaak nog steeds doen, geldt dat minder.

Paradoxen in motivaties en drempels

We zien drie spanningen terugkomen in de resultaten. Die spanningen zitten in tegenstrijdigheden in wat respondenten motiveert om hun urban sport te beoefenen en de drempels die zij ervaren om te (gaan) sporten.

● Open sfeer versus gesloten vriendengroepen

Beoefenaars van beide sporten benoemen de sfeer tijdens het sporten als open en hebben het gevoel zichzelf te kunnen zijn in de skate- en basketbalcommunity. Voor velen is dit een belangrijke reden waarom zij zich (blijvend) aangetrokken voelen tot hun urban sport.

Tegelijkertijd delen respondenten ervaringen die hier haaks op staan. Zoals dat het moeilijk is om in de *inner circle* te komen. Dit wijst eerder op een bepaalde geslotenheid van de community.

Er lijkt dus een verschil te zijn tussen enerzijds het eerste contact met de *scene*, waarbij men zich verbonden voelt met elkaar vanwege een gemeenschappelijke interesse, en anderzijds de niet zo gemakkelijke weg naar écht onderdeel worden van de groep.

- **Competitie: aanmoediging en wederzijds respect, maar ook hiërarchie**

Een andere spanning zit in de vorm van competitie, die beoefenaars als anders ervaren dan die van traditionelere sporten zoals voetbal.

Enerzijds moedigen mede-beoefenaars elkaar aan in hun proces van zelfverbetering en groei en ervaren zij meer respect tussen beoefenaars bij wedstrijden en toernooien. Anderzijds voelen beoefenaars, waaronder met name vrouwen, zich bekeken en speelt de gedachte dat ze niet goed genoeg zijn.

Dit laat zien dat er wel degelijk sprake is van een hiërarchie in het spel, waarbij de beste sporters de dienst uitmaken. Dit is enigszins tegenstrijdig met het laagdrempelige beeld van urban sports, waarin iedereen altijd mee kan doen.

- **Ongeorganiseerd, maar toch ook afhankelijk van anderen**

Aan de ene kant maakt het laagdrempelige en vrije karakter skateboarden en 3x3-basketbal blijvend aantrekkelijk. Beoefenaars zien dit als hét kenmerk dat hun urban sport onderscheidt van andere, traditionelere sporten, zoals voetbal, hockey en regulier basketbal. In tegenstelling tot bij die sporten ervaren urban sporters meer eigenaarschap over het spel en hun ontwikkeling hierin.

Aan de andere kant zien we terug dat met name skaters op zoek gaan naar een rolmodel om van te leren. Ze kijken filmpjes van anderen om zo hun eigen vaardigheden te verbeteren. 3x3-basketballers benadrukken dat het ontbreken van een coach hen afhankelijker maakt van teamgenoten.

Hoewel urban sports dus (blijvend) aantrekkelijk is vanwege het ongeorganiseerde karakter, zijn beoefenaars wel degelijk ook afhankelijk van anderen bij het beoefenen van hun sport.

8.2 Representativiteit van de respondenten

Om de resultaten goed te kunnen interpreteren, is het belangrijk om stil te staan bij de representativiteit van de deelnemers.

Fanatieke sporters

De respondenten die hebben meegedaan aan dit onderzoek, zijn fanatieke sporters: 3x3-basketbal of skateboarden is voor hen een belangrijk onderdeel van hun leven. Het is dus goed mogelijk dat de ervaringen van urban sporters zoals geschetst in dit rapport verschillen van die van de 'incidentele' urban sporter. Bij het interpreteren van de resultaten moet hier rekening mee worden gehouden.

Stedelijkheid

Daarnaast wonen alle urban sporters die meededen aan dit onderzoek in grote steden. Mogelijk spelen voor jongeren in minder stedelijke gebieden andere

motivaties om urban sports te (blijven) beoefenen. Of hebben de motivaties zoals geschetst in dit rapport een andere waarde.

Het is bijvoorbeeld goed mogelijk dat jongeren in minder stedelijke gebieden anders geïnspireerd raken door mede-beoefenaars en een andere verbondenheid voelen met de community. De urban sports-gemeenschap is daar wellicht minder groot en urban sports-voorzieningen zijn er in mindere mate aanwezig.

Achtergrond

Hoewel er nog weinig bekend is over de achtergrondkenmerken van skaters, weten we dat basketbal een sport is met relatief veel beoefenaars van kleur. Dit zien we terug in de groep 3x3-basketballers die aan dit onderzoek deelnam. Daarmee is er geen aanleiding om aan te nemen dat de achtergronden van de respondenten niet representatief zijn.

Leeftijd

Een laatste punt is dat dit onderzoek gericht is op overwegend jonge sportbeoefenaars. Het valt te bediscussiëren in hoeverre dit de resultaten heeft beïnvloed. Het is mogelijk dat motivaties om urban sports te beoefenen leeftijd- of generatiegebonden zijn. Denk bijvoorbeeld aan de rol van sociale media in het starten met en het (blijven) beoefenen van skateboarden.

Hoewel urban sports-deelname zich concentreert in de jongere leeftijdsgroepen (Van der Meijde & Pulles, 2023), zijn de resultaten uit dit onderzoek daarom mogelijk niet te generaliseren naar volwassen urban sports-beoefenaars.

8.3 Implicaties voor beleid

In deze paragraaf reflecteren we op de conclusies. We formuleren enkele aandachtspunten voor beleid.

Wees je bewust van de verschillen tussen urban sporten

Dit rapport laat zien dat motivaties van jonge, fanatieke 3x3-basketballers en skateboarders om hun sport te beoefenen deels overlappen, maar ook zeker van elkaar kunnen verschillen. Bij het ontwikkelen van urban sports-beleid is het daarom raadzaam om oog te blijven houden voor specifieke sporten. Zo voorkom je dat beleid, bijvoorbeeld om urban sports-deelname onder jongeren te stimuleren, niet aansluit op wat jongeren aantrekkelijk vinden aan de sport.

Een voorbeeld: om urban sports-deelname te stimuleren kun je sociale media inzetten. Maar sociale media spelen vooral een belangrijke rol bij het starten met en (blijven) beoefenen van skaten. 3x3-basketballers raken eerder geïnspireerd door wedstrijden en toernooien te kijken en bezoeken. Wanneer beleidsmakers zich ook willen richten op het stimuleren van deelname aan 3x3-basketbal, lijkt het dus kansrijker om wedstrijden en toernooien te organiseren, bijvoorbeeld via scholen.

Mogelijk speelt het filmen en *posten* voor meer individuele urban sporten een prominentere rol dan bij urban teamsporten zoals 3x3-basketbal en pannavoetbal.

Uit recent onderzoek onder jongeren die freerunnen blijkt inderdaad dat sociale media voor beoefenaars een belangrijk middel zijn om te laten zien wat zij kunnen (Van Suijlekom, Westerbroek & Dijkshoorn, 2024).

Mogelijk ervaren beoefenaars van ander urban sporten heel andere motivaties om hun sport te beoefenen. Meer kwalitatief onderzoek naar verschillende typen urban sporten is nodig om verschillen tussen beoefenaars en hun motivaties te identificeren.

Wees voorzichtig met de aanname dat urban sporters sportverlaters zijn

Dit onderzoek laat aan de ene kant zien dat met name het laagdrempelige en vrije karakter, jezelf blijven verbeteren en de sfeer tijdens het sporten urban sports aantrekkelijk maken. Maar ook dat het verschilt of beoefenaars zich hierdoor beter op hun plek voelen.

De resultaten wijzen erop dat skateboarden voor sommige beoefenaars in een bepaalde behoefte kan voorzien die andere, traditionelere sporten niet kunnen vervullen. 3x3-basketballen, en mogelijk ook andere urban sporten die zijn ontstaan vanuit een reguliere sport (bijvoorbeeld pannavoetbal), doet dat niet.

De aanname dat urban sports jongeren aantrekken die zich bij reguliere sporten en hun verenigingen niet thuis voelen, is dus mogelijk te kort door de bocht. Veel van de 3x3 basketballers zijn namelijk ook lid van de basketbalvereniging.

Urban sports zijn mogelijk niet zo inclusief als het lijkt

Er is nog weinig onderzoek gedaan naar inclusie binnen urban sports-beoefening. Dit onderzoek laat zien dat vrouwelijke beoefenaars, met name van skateboarden, meer drempels kunnen ervaren om te (gaan) sporten dan hun mannelijke mede-beoefenaars. Dit is een aanwijzing dat urban sporten mogelijk minder inclusief zijn dan hoe ze doorgaans worden omschreven: als sporten waar iedereen zichzelf kan zijn en waar iedereen welkom is.

Onderzoek naar ervaringen van minderheidsgroepen met urban sports-beoefening is nodig om beter te begrijpen hoe inclusief urban sporten zijn.

Wees je bewust van negatieve beeldvorming bij de term 'urban sports'

Skaters en 3x3-basketballers hebben soms het idee in een hokje geplaatst te worden. Ook hebben sommigen het gevoel dat de term 'urban sports' gepaard gaat met bepaalde vooroordelen.

Als gemeenten beleid willen ontwikkelen waarmee zij aansluiten bij beoefenaars, is het raadzaam om bewust om te gaan met deze spanningen. Dit betekent bijvoorbeeld voorzichtig omgaan met het gebruiken van de term 'urban sports' in combinaties met beladen woorden als 'sportachterstand' en 'kwetsbare jongeren', zeker in relatie tot sporters met een migratieachtergrond en/of 'van kleur'. Door met beoefenaars in gesprek te gaan en ze te betrekken bij de ontwikkeling van beleid, kan beter aangesloten worden bij de leefwereld van beoefenaars.



Bronnen

Bruggeling, D., & Van Batenburg-Eddes, T. (2020). *Onderzoek urban sports*. Gemeente Rotterdam.

Donker, J. (2009). *Brabant Urban Stad?* Stichting Los Bewegingstheaterwerkplaats Maastricht.

Dowling, F. (2024). Is sport's 'gateway for inclusion' on the latch for ethnic minorities? A discourse analysis of sport policy for inclusion and integration. *International Review for the Sociology of Sport*, 59(2), 239-257.

Gemeente Eindhoven. (z.d.). *Sport en bewegvisie 2021-2025*.
<https://www.eindhovenosport.nl/actueel/projecten/sport-en-bewegvisie-2021-2025>

Gemeente Rotterdam (2018). *Beleidsnota urban sports 2018-2021 'van de straat'*. *Van lifestyle naar sport* [beleidsdocument].

Hoyng, J. (2019, 11 januari). *Urban sport is cool en hot*. Allesoversport. Geraadpleegd op 7 maart 2024, van <https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/urban-sport-is-cool-en-hot/>

Lucassen, J. M. H., & Wisse, E. (2011). *Sporten op de grens: studies over leefstijlsporten*. Arko Sports Media.

Prins, R. G., Hoekman, R. H. A., & Van der Poel, H. (Eds.) (2021). *Sport en bewegen in de openbare ruimte: de beweegvriendelijke omgeving in gebruik en beleid, brancherapport sport*. Mulier Instituut.

Van Bommel, N. (2021, 23 juli). *Ollies en kickflips in een fonkelend skatepark: hoe 'echte' vrijheid jongeren weer aan het bewegen krijgt*. Volkskrant.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ollies-en-kickflips-in-een-fonkelend-skatepark-hoe-echte-vrijheid-jongeren-weer-aan-het-bewegen-krijgt~b999c950/>

Van Bottenburg, M. (2004). *Verborgene competitie: over de uiteenlopende populariteit van sporten*. Arko Sports Media.

Van der Meijde, L., Bronkhorst, A., & Pulles, I. (2023). *Kijk op urban sports*. Mulier Instituut.

Van der Meijde, L., & Pulles, I. (2023). *De omvang van urban sports in beeld*. Mulier Instituut.

Van Sterkenburg, J. & Knoppers, A. (2012). Sport as a contested racial/ethnic discourse: Processes of racialization in Dutch sport media and sport policy. *Journal of Multicultural Discourses*, 7(2):119-136.

Van Suijlekom, A., Westerbroek, M., & Dijkshoorn, A. (2024). *Freerunning onder jongeren*. Mulier Instituut.

Visser, K., Duijf, M., & Van den Dool, R. (2016). *Motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen naar levensfase*.

<https://www.allesoversport.nl/thema/beweegstimulering/motieven-en-belemmeringen-om-te-sporten-en-bewegen-naar-levensfase/>

Waterman, B., Thomassen, C., & Giebels, R. (2018). *Manifest Skateboard Federatie Nederland*. <https://skateboardbond.nl/wp-content/uploads/2018/03/Manifest-Web-Final.pdf>

3x3 Unites (2024). *3x3 basketball regels*. <https://www.3x3unites.com/artikelen-tonen/3x3-basketball-regels>

